

Database projecten Marokkaans-Nederlandse risicojeugd en Antilliaans-Nederlandse risicogroepen 2013

Vita Los
Frank Schalekamp
Marjolijn Distelbrink

Deze database is een bijlage bij de handleiding 'Maatwerk voor risicojongeren'.
Verwey-Jonker Instituut, maart 2013.

Verantwoording

In deze database zijn alle projecten voor Marokkaans-Nederlandse risicojeugd en Antilliaans-Nederlandse risicogroepen in de 22 gemeenten waarvan een korte beschrijving beschikbaar was opgenomen. De database is als volgt opgebouwd: allereerst worden de projecten die zich richten op Marokkaans-Nederlandse risicojongeren in alfabetische volgorde genoemd. Vervolgens volgt een overzicht van beschikbare projecten gericht op Antilliaans-Nederlandse risicogroepen. Bij alle projecten staat de gemeente vermeld waar het project is uitgevoerd. Dat maakt het zoeken naar meer (achtergrond)informatie gemakkelijker. De beschreven projecten kunnen overigens ook in andere gemeenten lopen of zijn uitgevoerd.

De bronnen van deze database zijn de volgende.

- Projectbeschrijvingen Samenwerkingsverband Marokkaans-Nederlandse risicojongeren
- Nicis Institute (2011). *Antilliaans-Nederlandse risicojongeren en de subcultuur van geweld . Wegwijzer voor en door gemeenten*. Den Haag
- Nicis Institute (2011). *Stabiel wonen, stabiel leven? Woongedrag en maatschappelijke problematiek Antilliaans-Nederlandse risicojongeren. Wegwijzer voor gemeenten*. Den Haag.
- Nicis Institute (2011). *Antilliaans-Nederlandse jonge moeders in beeld. Wegwijzer voor en door gemeenten*. Den Haag.
- Vijghen, M. (2011). *Hoe specifiek is regulier beleid (en andersom)? Een inventarisatie van de specifieke inspanningen en recente resultaten van de tweeëntwintig gemeenten van het Samenwerkingsverband Marokkaans-Nederlandse risicojongeren*. Zoetermeer: Marion Vijghen.
- Jaarrapportage Antilliaanse en Marokkaanse risicogroepen Rotterdam over 2011.

Enkele projectbeschrijvingen zijn ontleend aan de Verwey-Jonker studie 'Op zoek naar de sleutel. Evaluatie van zes interventies binnen de Donnergelden in Amsterdam' (Bakker, Pels, Roeleveld & Essayah, 2011).

De teksten zijn voor een deel letterlijk ontleend aan de wegwijzers van het Nicis Institute, de jaarrapportage Antilliaanse en Marokkaanse projecten uit Rotterdam (2011), de database met projectbeschrijvingen van het Samenwerkingsverband Marokkaans-Nederlandse risicojongeren en de inventarisatie van de inspanningen uit 2011 van Marion Vijghen.

Veel van de projecten gericht op Marokkaans-Nederlandse risicojeugd zijn terug te vinden in de projectbeschrijvingen van het Samenwerkingsverband Marokkaans-Nederlandse risicojongeren. De projecten gericht op Antilliaans-Nederlandse risicogroepen komen vooral uit de drie wegwijzers van het Nicis Institute.

Projecten gericht op Marokkaans-Nederlandse risicojongeren

Amsterdam: Aanpak Overlastgevende Multi Problem Gezinnen (OMPG)

De kern van deze aanpak is een samenwerking- en escalatiemodel. In de aanpak werken hulpverleners in gezinnen samen met politie, stadsdeel en woningcorporaties, en wordt zwaarder ingezet (geëscaleerd) als nodig. Het doel van de OMPG is overlast van gezinnen te verminderen of te stoppen en de opvoedingssituatie binnen deze gezinnen te verbeteren. Er wordt per gezin één plan van aanpak opgesteld (één gezin, één plan). Dat wordt samen met het gezin en betrokken organisaties binnen (in principe) tien maanden uitgevoerd. De gezinsmanager van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA) of de William Schrikker Groep (WSG) brengt door huisbezoeken de behoeften in kaart en regisseert de inzet van interventies (en) van andere instanties. Gezinsmanagers hebben korte lijnen met organisaties voor het vinden van oplossingen voor de problematiek van de gezinnen en de mogelijkheid om bij knelpunten in de uitvoering op te schalen. De gezinsmanagers hebben de tijd om een langduriger vertrouwensband op te bouwen met het gezin. De aanpak is mede afgestemd op de behoeften van de gezinsleden, maar daarmee niet vrijblijvend. Er is drang, dwang en er zijn sancties.

Amsterdam: Begeleiding tussen voorgeleiding en schorsing

Het Servicepunt van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA) gebruikt de periode tussen voorgeleiding en schorsing van elke jongere die voor het eerst wordt voorgeleid om een passend plan van aanpak te maken. Het doel is om iedere jongere die voorgeleid wordt door te geleiden naar de meest adequate vorm van zorg, het bereik onder jongeren te vergroten en ze uiteindelijk minder vaak te laten recidiveren. De jongere wordt door dezelfde medewerker begeleid totdat hij of zij wordt geschorst. De jongere wordt geïnformeerd, gemotiveerd en eventueel doorverwezen. De ouders worden voornamelijk geïnformeerd. Het servicepunt raadpleegt indien nodig voor het plan van aanpak het professionele netwerk rond de jongere. De medewerker licht het plan van aanpak - dat steeds geactualiseerd wordt - telkens mondeling toe bij de rechter. De medewerkers van het Servicepunt bereiken de jongere en zijn of haar ouders op een moment dat ze kwetsbaar zijn en openstaan voor hulpverlening. Ze motiveren de jongere tot hulpverlening en bieden hier een ingang voor. Ze geven daarnaast informatie aan de ouders en de jongere over de gang van zaken binnen het strafrechtelijke proces.

Rotterdam: Betrekken Nederlands-Marokkaanse gemeenschap

De betrokkenheid van de Marokkaanse gemeenschap bij het beleid gericht op risicojeugd heeft de afgelopen jaren onder meer vorm gekregen door de Marokkanentafels in enkele focusdeelgemeenten. Daarnaast zijn verschillende projecten (gericht op taalontwikkeling, ondernemerschap stimuleren, bespreekbaar maken taboes en problemen op het gebied van opvoeding, overlast en criminaliteit) vanuit de gemeenschap zelf ontwikkeld om de betrokkenheid en participatie van de doelgroep in de samenleving te verbeteren. Mede hierdoor is er een groot netwerk in Rotterdam opgebouwd binnen de gemeenschap en heeft het netwerk zichzelf versterkt in de afgelopen jaren. Uitgangspunt is om deze betrokkenheid de komende jaren vast te houden en te investeren in het meer gebruik maken van vrijwilligers.

Zeist: Buurt in Beeld

Door het voeren van gesprekken wordt getracht de onderlinge communicatie tussen verschillende groepen overlastgevende hangjongeren, buurtbewoners en vertegenwoordigers van de Marokkaanse gemeenschap te herstellen. De projectleider organiseert afzonderlijke gesprekken per groep. Deze groeps gesprekken worden op film vastgelegd door de audio/visueelprojectleider, die tevens interviews afneemt. Allereerst krijgt een groep de tijd om stoom af te blazen en gevoelens te uiten, waarna er reflectie is binnen de eigen groep. Vervolgens gaan de verschillende groepen met elkaar in gesprek om de problemen van beide

partijen inzichtelijk te maken. De projectleider kan het opgenomen filmmateriaal gebruiken voor discussie en reflectie en kan informatie uit een gesprek bij de andere groep inbrengen.

Leiden: Chababi voor hangjongeren en hun ouders

Drie organisaties hebben een aantal deelprojecten georganiseerd nadat een vrouwengroep had aangegeven het negatieve imago van de wijk en de hangjongeren aan te willen pakken. Een groep jongeren is benaderd om deel te nemen aan een training (van 8 bijeenkomsten) die gericht is op verbinden, inspireren en motiveren, waarbij wordt ingegaan op alle aspecten van het leven (werk, religie, cultuur, etc.). De moeders van deze jongeren kregen een empowermenttraining van een zestal bijeenkomsten met thema's als de communicatie met pubers en het onderwijs(systeem). Daarbij zijn vaardigheden aangeleerd zoals overleggen en afspraken maken met een puber. De trainingen van de jongeren en de moeders zijn afgesloten met een gezamenlijke bijeenkomst, waarbij de deelnemers een (empowerment-) diploma kregen.

Oosterhout: COJOR: casuïstiek overleg jongeren in de openbare ruimte

Binnen de bestaande structuren op het gebied van veiligheid en jeugdhulpverlening is in Oosterhout op gemeentelijk niveau een intensiveringslag gemaakt in de samenwerking tussen de lokale partners. De vier partners (gemeente, politie, jongerenwerk en de woningcorporatie) voeren samen het COJOR: casuïstiek overleg jongeren in de openbare ruimte. Belangrijke kenmerken van de opzet zijn dat de partijen gelijkwaardig met elkaar optrekken, het COJOR boven belangrijke zaken in de eigen organisatie staat en partijen gezamenlijk optreden naar buiten toe. De regie voor het overleg ligt bij de coördinator jeugdveiligheidsbeleid van de gemeente. Om ervoor te zorgen dat alle partijen over dezelfde informatie beschikken, hebben alle deelnemers van het COJOR toegang tot een gezamenlijke database (Jongeren in Beeld). Burgers kunnen via telefoon, e-mail en op het stadhuis een overlastmelding doen bij het COJOR. Het COJOR komt één keer per maand bij elkaar om alle overlastmeldingen te bekijken en de casussen te bespreken, maar men heeft tussentijds ook veelvuldig contact. Iedere melder krijgt binnen drie dagen een terugkoppeling wat er met de melding wordt gedaan.

Amsterdam: Gezinsbezoeken Stichting Aanpak Overlast Amsterdam (SAOA)

Na een melding van overlast gaan gezinsbezoekers onaangekondigd binnen 24 uur bij de ouders en de jongere in kwestie op bezoek. Het bezoek is onderdeel van een traject van drie maanden dat is bedoeld om overlast te doen stoppen en criminaliteit te voorkomen. Er volgen in het traject nog minimaal vier huisbezoeken. In aanvulling op de gezinsbezoeken wordt de straatcoach ingezet als instrument voor controle. De gezinsbezoekers confronteren de ouders met het overlastgevende gedrag van het kind. Ze hanteren hierbij een gezinsgerichte aanpak. Ze geven de ouders advies en tips om het overlastgevende gedrag van de jongeren te doen stoppen en reiken manieren aan om het toezicht op hen te verbeteren. Ze kunnen gesignaleerde zorgbehoeften doorgeven aan het stadsdeel, dat hulpverlening inschakelt. Beide ouders worden betrokken en de gezinsbezoekers hebben de tijd om tijdens het huisbezoek het vertrouwen van het gezin te winnen. Bij Marokkaanse gezinnen bestaat het koppel altijd uit een Arabisch sprekende en een Berbers sprekende gezinsbezoeker.

Rotterdam: Gezinscoaches

Rotterdam zet gezinscoaches in binnen het project ISAM. De doelgroep van ISAM zijn Marokkaans-Nederlandse gezinnen waarvan kinderen in aanraking zijn geweest met de politie, leerplicht of justitie. Het betreft gezinnen met kinderen tot 23 jaar die op minimaal twee leefgebieden problemen hebben en/of kinderen hebben die zorgwekkend gedrag vertonen of in zorgwekkende toestand opgroeien. Daarbij krijgen voorliggende voorzieningen geen toegang tot het gezin of zijn ontoereikend. De gezinscoaches ondersteunen en versterken de eigen kracht van gezinnen. Ook bevorderen zij de

betrokkenheid en het succes van jongeren op het gebied van school en werk. De intensieve hulp door de gezinscoaches moet leiden tot afname van overlastgevend of crimineel gedrag. Uitvoerder is FlexusJeugdplein.

Tilburg: Gezinscoaches

Dit project is gericht op jongens (10-14 jaar) die in de problemen dreigen te komen vanwege slechte voorbeelden in hun omgeving waar ze gevoelig voor zijn. Het betreft begeleiding van (de gezinnen van) deze jongens, na een zorgsignaal door een verwijzer. Wanneer de jongere en een coach aan elkaar worden gekoppeld, ondertekent de jongere een contract voor een intensief en gedisciplineerd programma. Dit contract is het begeleidingsplan waarin de hulpvraag en doelen van de jongere/het gezin staan. Vaak zijn de doelen gericht op het gedrag van de jongere (bijv. omgaan met agressie); een doel kan ook betrekking hebben op ouders (bijv. structuur leren bieden). Deze doelen worden vanuit alle leefgebieden bekeken en gecontroleerd door de ouders en coach. De coach probeert ouders te motiveren en actiever betrokken te laten zijn bij wat hun kind doet en gaat bijvoorbeeld met ouders mee naar school. Er worden ook groepsbijeenkomsten georganiseerd voor zowel jongeren als ouders, waarin specifieke onderwerpen aan de orde komen. Gezinscoaches bespreken de onderwerpen die zij met de jongere behandelen ook altijd met de ouders. Een coachingstraject duurt meestal een (school)jaar en wordt afgesloten met een eindgesprek en een nazorg-gesprek een half jaar na afsluiting.

Amsterdam: Halt-huisbezoeken

Voorafgaand aan de reguliere Halt-afdoening bezoekt een medewerkster Marokkaans-Nederlandse jongeren en hun ouders. Het doel is ouderbetrokkenheid stimuleren, de uitval onder Marokkaanse jongeren bij de afdoeningen te verkleinen en recidive te verminderen. De medewerkster, met dezelfde culturele achtergrond als de gezinnen die zij bezoekt, bespreekt het delict en de consequenties ervan met de jongere, wijst ouders op hun verantwoordelijkheid, signaleert eventuele zorgbehoeften in het gezin en verwijst zo nodig door naar andere instanties. Door het huisbezoek worden de ouders meer persoonlijk betrokken bij de Halt-afdoening. Ze worden gestimuleerd om verantwoordelijkheid te nemen voor het gedrag van hun kinderen, krijgen pedagogische ondersteuning en worden gemotiveerd voor toeleiding naar hulp. Er vindt coaching plaats van de jongere, vooral door diens inzicht in (de gevolgen van) het eigen gedrag te verhogen en in te spelen op gevoelens van schaamte.

Rotterdam: Intensief casemanagement (ICM)

Het Intensief Casemanagement (ICM) richt zich op het intensief begeleiden van jongeren van Marokkaanse afkomst die bij de 'Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak' (DOSA) bekend zijn. DOSA is het centrale meldpunt waar signalen van risicojongeren binnenkomen. In gevallen waarbij de jongeren meerdere hulpvragen hebben die door de professionele hulpverleners en/of andere partners in de keten niet kunnen worden opgelost, worden ze doorverwezen naar het ICM, met als doel het verminderen van recidive en overlast door middel van intensieve begeleiding van jongeren tot 23 jaar en hun gezinnen. De begeleiding is erop gericht om uitkomst te bieden op hulpvragen op verschillende leefgebieden zoals onderwijs, werk, gezin, vrijetijdsbesteding en huisvesting. Het ICM moet ertoe leiden dat na een half jaar van intensieve begeleiding de jongere op non-actief staat in het DOSA-systeem. Alle hulpvragen dienen te zijn opgelost en er zijn geen nieuwe justitiemeldingen.

Div. gemeenten: Intensieve Aanpak Jongvolwassenen (JOVO)

Met de Intensieve Aanpak Jongvolwassenen (JOVO) beoogt Reclassering Nederland (RN) te voorkomen dat jongvolwassenen delictplegers veelplegers worden en een criminele leefwijze ontwikkelen. Alle jongvolwassenen die een toezicht krijgen opgelegd, krijgen meer intensieve trajectbegeleiding dan gebruikelijk. De begeleiders staan de jongeren bij en ondersteunen hen op allerlei fronten. Indien geïndiceerd, wordt gebruik gemaakt van elektronische volgsystemen. Om goede resultaten te bereiken, worden onder meer de combinatie van controle en

begeleiding, toeleiding naar zinvolle dagbesteding, vergroting van motivatie, het bieden van maatwerk op basis van diagnostiek en een goede samenwerkingsrelatie met de jongere belangrijk geacht. Ouders komen slechts zijdelings in beeld.

Gouda: Jeugd Preventie Team

Het Jeugd Preventie Team is een samenwerkingsverband tussen politie Hollands Midden en Bureau Jeugdzorg Zuid Holland. Het JPT werkt vanuit het politiebureau en het Veiligheidshuis. De JPT aanpak is een zorgtraject dat in totaal 3 maanden duurt, gericht op jeugdigen (tot 18 jaar) die aan het begin staan van een criminele carrière of waarover anderszins zorgen bestaan (overlast, weglopen, spijbelen etc.). Alle gevallen van overlast en criminaliteit, waarbij jongeren in contact komen met de politie, worden geregistreerd door de politie. Tevens wordt door de politie een zorgmelding gedaan waarmee de jongere wordt doorverwezen naar Bureau Jeugdzorg. Het JPT neemt op basis van een zorgmelding binnen 48 uur contact op met de betreffende jongere en maakt een afspraak voor een gesprek. Op basis van het gesprek wordt besloten of de jongere in aanmerking komt voor een JPT-traject of dat er een geïndiceerde doorverwijzing volgt. Bij 12 minners zijn de ouders verplicht betrokken bij de aanpak, ook bij 12 plussers wordt dit nagestreefd. Een traject duurt maximaal drie maanden, waarin zoveel zorg wordt geboden als nodig is. Gedurende en aan het einde van het traject wordt met de jeugdige en de ouders gekeken of de gestelde doelen behaald zijn (inzicht in problematiek, gewenste gedragsverandering, etc.) en adequate vervolgzorg geregeld is.

Rotterdam: Marokkaanse ondernemers

Vanuit de achtergrond dat veel Marokkaanse jeugdigen er niet in slagen een stageplek te vinden of voortijdig uitvallen uit het onderwijs, is samenwerking gezocht met Marokkaanse ondernemers in het project AFAK. Binnen dit project worden ondernemers in diverse sectoren gestimuleerd en ondersteund om een leerbedrijf te worden voor MBO-leerlingen en jeugdigen uit eigen kring een stageplek of leerplek aan te bieden. Het gaat in Rotterdam om zo'n 30 ondernemers. Zo'n 20 bedrijven werkten in 2011 geregeld met stagiaires. Deelnemende bedrijven zijn gestimuleerd om meer samen te werken. Om een win-win situatie te bereiken en draagvlak te vergroten zijn in de uitvoering van het project, Marokkaanse ondernemers zelf ook ingezet voor werving. Ook Marokkaanse ondernemers hebben zowel positieve als negatieve ervaringen met juist Marokkaanse studenten. Door er met elkaar over te praten kon de aanpak worden besproken en de motivatie om Marokkaanse jongeren stage te laten lopen worden versterkt.

Rotterdam: Mentortrajecten

In de periode november 2010 tot juli 2011 heeft een groep Marokkaans Rotterdamse MBO leerlingen met een verhoogd risico op uitval intensieve stagebegeleiding van 10 weken gekregen. De mentortrajecten zijn uitgevoerd door stichting Ons. Ruim 90% van de leerlingen heeft de doelen van het begeleidingstraject behaald en de stage succesvol afgerond. Met de begeleiding is duurzaam gewerkt aan betere schoolprestaties en het oplossen van problemen in het systeem (gezin, vrienden en omgeving) waarvan de jongere deel uitmaakt.

Rotterdam: Nazorg ex-gedetineerden

Binnen de nazorgketen wordt begeleiding aangeboden aan ex-gedetineerde Rotterdammers van Marokkaanse afkomst in de leeftijd van 12 tot 27 jaar. De inzet moet leiden tot stabilisatie van de problematiek op alle leefgebieden waarbij de jongeren en waar nodig het gezin worden begeleid. De stabilisatie dient uiteindelijk bij te dragen aan het voorkomen van nieuwe politie- en justitiecontacten. Het uitgangspunt hierbij is dat de begeleiding plaatsvindt onder regie van de reclassering, in afstemming met DOSA en dat de jongeren worden toegeleid naar het reguliere aanbod van instanties in de stad.

Door de privacywetgeving is het vaak moeilijk om direct en consequent te reageren op negatief gedrag van de jongeren. Veel jongeren willen niet meewerken aan specialistische behandelingen zoals behandeling voor cannabisverslaving en psychische behandeling. Jongeren kunnen behandeling weigeren, terwijl behandeling bij kan dragen aan het beperken van recidive. En het is steeds moeilijker om werk te vinden voor deze doelgroep. Veel van deze jongeren vallen buiten de boot door beperkte sociale vaardigheden, negatieve/onzekere uitstraling. Daarnaast worden veel geschikte banen ingevuld met goedkope krachten uit Oost-Europa. Bovendien kunnen veel jongeren niet voldoen aan de VOG-voorwaarde.

Rotterdam: Ouders van Tegendraadse Jeugd

Het programma Ouders van Tegendraadse Jeugd (ontwikkeld door JSO) bestaat uit verschillende interventies. Het biedt opvoedingsondersteunende strategieën aan ouders van kinderen met (een verhoogd risico op) politiecontacten vanwege het plegen van strafbare feiten, met als doel dat zij een beter contact krijgen met hun kind en daardoor meer grip op de opvoedingssituatie. Dit programma wordt onder andere in Rotterdam uitgevoerd. Afhankelijk van de zwaarte van de problematiek, wordt een interventie gekozen die bij de ouders past. Het gaat onder meer om lichte interventies, zoals themabijeenkomsten, opvoedworkshops, bijeenkomsten voor ouders van een jeugdgroep en individuele opvoedgesprekken. Maar er zijn ook zwaardere, intensieve gedragsinterventies, waaronder een oudercursus, een oudertraining en een individuele training 12-min en 12-plus. Organisaties kunnen een eigen arrangement samenstellen dat bij de ouders past.

Utrecht: OTP-voorlichting

Wanneer een jongere met een Marokkaanse achtergrond wordt opgeroepen voor een Onderhoud Ten Parkette (OTP)-zitting, dan bekijkt de coördinator Marokkaanse Jeugd of de ouders in aanmerking komen voor de OTP-voorlichting. Deze wordt gegeven door oudercoaches die in dienst zijn van de verschillende wijkwelzijnsorganisaties in de stad. In de fase voor de voorlichting gaat de voorlichter op huisbezoek, om contact te maken en vertrouwen te winnen. Hierbij peilt de voorlichter de houding van de ouders omtrent het gedrag van hun kind en maakt een inschatting wat de ouders weten van het juridisch systeem. De voorlichting start met een toelichting op de formele brieven. Daarnaast gebruikt de voorlichter een folder van de Raad van de Kinderbescherming om de procedure te doorlopen, uit te leggen waarom dit gebeurt en welke rechten de ouders en het kind hebben. Hierna volgt de inhoudelijke toelichting van de OTP-zitting. De derde fase van de voorlichting bestaat uit het motiveren van ouders. De oudercoaches leggen uit dat de aanwezigheid van ouders gewenst is en hun betrokkenheid bij de zaak belangrijk is voor de verdere ontwikkeling van hun kind. In de laatste fase vindt terugkoppeling naar de coördinator plaats, die vervolgens aan de parketsecretaris doorgeeft of er bijzonderheden zijn die van belang zijn bij de zitting. Ook neemt de voorlichter contact op met de ouders om hen te vragen hoe de zitting is verlopen.

Ede: PGO+, praktische gezinsondersteuning

Op het moment dat de (basis)school zich zorgen maakt over een kind uit de doelgroep (allochtone gezinnen), overlegt de intern begeleider dit met het schoolmaatschappelijk werk en de gezinscoach. De gezinscoach controleert vervolgens of er bij het Veiligheidshuis aanvullende informatie aanwezig is, die kan leiden tot een bijstelling van het aanbod. Als er relevante informatie in het Veiligheidshuis is, dan wordt de ouders in de loop van het kennismakingstraject om toestemming gevraagd om informatie in de keten te delen. Wanneer de informatie van het Veiligheidshuis relevant en ernstig is, dan wordt de casus in de 'backoffice' besproken en dan wordt van daaruit bekeken wat wenselijk is. Een PGO traject duurt ongeveer één jaar. De eerste fase is vooral gericht op het winnen van vertrouwen. Een gezinscoach gaat dan naar het gezin toe om mee te lopen, aandacht te geven en te helpen met praktische zaken in het huishouden. Daarnaast pakt de gezinscoach lichte of zich ontwikkelende problemen op. Hierbij wordt ouders de ruimte gegeven om zaken (zoals het plezier in het samen lezen met het kind) zelf te ontdekken (intrinsieke motivatie). De aandacht

gaat tevens vooral uit naar het verschil tussen de wereld thuis en de wereld daar buiten en de zaken waar de kinderen mee geconfronteerd worden. Om de drie maanden wordt er gemonitord hoe de hulpverlening loopt, hoe de samenwerking verloopt, of het kennistraject zinvol is, etc.

Schiedam: Plusvoorziening

Leerlingen kunnen worden aangemeld bij Steunpunt Jongeren, een samenwerkingsverband tussen UWV, RMC en drie gemeenten. Tijdens de intake wordt in kaart gebracht welke problematiek er speelt en wat de mogelijkheden en interesses van de jongere zijn. Ouders worden zoveel mogelijk bij de gesprekken betrokken. Het begin van het traject is vooral gericht op het in kaart brengen van de situatie van de jongere. De jongeren leren reflecteren en nadenken over wat ze willen en kunnen en werken aan persoonlijke doelen. Leerlingen krijgen na een succesvol traject een certificaat. Hierna stromen ze door naar een promotieklas ingedeeld naar achtergrond of specifieke kenmerken (bijv. een klas met tienermoeders) en sluiten het traject af met een startkwalificatie. Binnen de promotieklas wordt enerzijds aandacht besteed aan algemene zaken als computervaardigheden en leefstijl, anderzijds aan specifieke onderwerpen voor de groep (bijv. kinderopvang in geval van tienermoeders) Nadat een traject is afgesloten, wordt er contact gehouden door terugkomdagen.

Nijmegen: Project op Jezelf

Met het Project op Jezelf wil de gemeente Nijmegen jongeren met complexe problematiek en een zwakke positie op de arbeidsmarkt begeleiden naar werk, scholing en zorg. Project op Jezelf is gericht op alle jongeren in vergelijkbare omstandigheden, maar wordt in de praktijk vooral ingezet voor Marokkaans-Nederlandse jongeren. Er wordt in het project in 3 fasen gewerkt: de eerste fase sluit af met een intake en een zorgplan, in de tweede fase worden jongeren geholpen in hun zoektocht naar werk of een opleiding. Het aanpakken van de meest urgente problemen, het afronden van een zorgplan voor de langere termijn en het daadwerkelijk hebben van een baan of opleiding, staan in de derde fase centraal. Het project kent korte lijnen tussen het jongerenwerk, re-integratie en de hulpverlening. Door deze korte lijnen kunnen jongeren niet alleen worden bereikt, maar ook worden vastgehouden totdat ze het traject succesvol hebben afgerond. Dit succes wordt toegeschreven aan zowel de integrale aanpak van de betrokken instanties als de aansluiting bij wat voor de jongeren belangrijk is.

Lelystad: School's cool

In het project School's cool worden risicokinderen begeleid door thuismentoren; vrijwilligers die het leuk vinden om de jongere en het gezin te begeleiden. Zij treden op als maatje/coach en bieden ondersteuning in de vorm van: structureel wekelijks contact van gemiddeld 1½ uur per week bij het kind in de thuissituatie, huiswerkbegeleiding, het bespreekbaar maken van problemen bij kind en ouder en het eventueel stimuleren van een passende vrijetijdsbesteding. De begeleiding gebeurt in overleg met en in aanwezigheid van de direct betrokken ouder(s).

Eindhoven: Triple P

De methode Triple P wordt in de gemeente Eindhoven ingezet om te voorkomen dat kinderen van een basisschool (gelegen in een wijk met veel Marokkaanse gezinnen) mogelijk later tot de groep Marokkaans- Nederlandse risicojongeren gaan behoren. Triple P is een breed inzetbaar opvoedprogramma met diverse aanbiedingsvormen. In dit geval betreft het een groepsaanbod door een pedagogisch adviseur. Ouders die dit willen nemen deel aan een serie bijeenkomsten (van 1,5-2 uur per week) waarin zij de basisprincipes van positief opvoeden en diverse opvoedingsstrategieën leren, afgestemd op de vraag/behoefte vanuit de groep. Triple P maakt gebruik van filmpjes en praktijksituaties, good practices, powerpoints, tip sheets, etc. Daarnaast krijgen alle deelnemers een werkboek met praktische tips mee naar huis. De bijeenkomsten vinden plaats in de wijk, bijvoorbeeld in een buurt- of schoolgebouw. De pedagogisch adviseur werkt doelgericht en outreachend (gaat de wijk in, zoekt de mensen op) en zorgt dat ouders ook tussentijds individuele vragen kunnen stellen. Ongeveer een maand nadat het programma is afgelopen, organiseert de pedagogisch adviseur een

terugkombijeenkomst om ervaringen uit te wisselen en eventuele afspraken te maken voor een vervolg op de training.

Helmond: Shouf Kedemk

Bij dit project wordt er gewerkt met straatcoaches die de taal van de straat kennen. Ze hebben dezelfde (culturele) achtergrond als de doelgroep en zijn gezien hun detentieverleden ervaringsdeskundig. Daardoor hebben ze status bij de groep. Deze straatcoaches worden begeleid door een professional van Bijzonder Jeugdwerk Brabant (BJB). Bovendien volgen ze een opleiding pedagogisch werk bij het ROC. De straatcoaches spreken met de jongeren over hun gedrag. Ze brengen hun eigen ervaringen in, zoals hoe zij weer grip hebben gekregen op hun leven. Op basis van de opgebouwde vertrouwensband motiveren de coaches een jongere vervolgens om zelf stappen te zetten. De straatcoaches werken volgens de methode: er zijn als persoon/instelling; niemand direct afschrijven; praktisch handelen en flexibel zijn, zowel in werktijden als omgangsvormen. De straatcoaches verwijzen door, organiseren activiteiten. Ze maken afspraken met vrijwilligers uit de groep die de rol van coach op zich nemen als de straatcoaches er niet zijn. Samen met de straatcoaches stelt de begeleider maandelijks een rapportage op groepsniveau op over de gebeurtenissen van de afgelopen periode. Deze maandrapportage gaat naar de projectleider binnen BJB en in geanonimiseerde vorm naar de gemeente. De projectleider ontvangt daarnaast maandelijks een individuele rapportage over het hulpverleningstraject van alle jongeren die via Shouf Kedemk bij BJB zijn binnengekomen.

Rotterdam: Sluitende Aanpak Marokkaans-Nederlandse jongeren in Rotterdam (SAMiR)

De politie Rotterdam Rijnmond wil samen met ketenpartners het percentage Marokkaans-Nederlandse jongeren betrokken bij criminaliteit en overlast terugdringen. Zonder een context van verbinding en samenwerking met bewoners, juist ook in relatie tot de Marokkaanse gemeenschap, is het minder effectief om ook vol in te zetten op handhaving en opsporing. Hiervoor is het project SAMiR gestart. SAMiR staat voor Sluitende Aanpak Marokkaans-Nederlandse jongeren in Rotterdam.

Utrecht: Sport als middel

Bij de sportactiviteiten staat sport als middel om te ontspannen voorop. Ondertussen wordt actief en op een positieve manier aandacht besteed aan het verbeteren van het sociale gedrag (sport als zorginstrument). Alle groepen zijn erop gericht de jongeren door te laten stromen naar het reguliere sportaanbod. Speerpunten van de aanpak zijn het opbouwen van vertrouwen, geduld blijven hebben en de overtuiging dat het gaat om een steuntje in de rug van jongeren. Naast het meedoen aan sportactiviteiten is er voor (sommige) jongeren ruimte voor een maatschappelijke stage. Zij worden begeleid door een groep vrijwilligers, die bestaat uit jongeren uit de doelgroep en/of jongeren die bij ImageSupport stage hebben gelopen. Zij zien zichzelf als voorbeeld voor de jongeren.

Den Haag: Straatcoaches

Straatcoaches zijn zeven dagen per week zichtbaar op straat en werken in twee- of drietallen. Zij spreken jongeren aan, observeren hen en brengen de vorm en aard van de overlast, de groep(en) jongeren en de omgeving in kaart. Zij brengen hierover wekelijks verslag uit aan de coördinator van het project. Tevens zijn de straatcoaches direct gekoppeld aan drie gezinsmanagers, die vanuit het centrum voor Jeugd en Gezin speciale hulp- en zorgverlening bieden aan gezinnen waar problemen spelen, die van invloed zijn op de ontwikkeling van de kinderen. De straatcoaches creëren een ingang voor de gezinsmanagers en organiseren op basis van het contact met de jongere een huisbezoek bij het gezin (voor henzelf en een gezinscoach). Maandelijks is er een vergadering van het hele team (straatcoaches, gezinsmanager en coördinator) om de stand van zaken, samenwerkingsafspraken en eventuele 'probleemgevallen' te bespreken.

Rotterdam: Straatcoaches

Begin 2011 is Stadstoezicht een pilot gestart waarbij een aantal stadswachten (beëdigde

BOA's), inclusief een teamleider en een meewerkend voorman, zijn ingezet als straatcoach in de wijk het Nieuwe Westen om de (jeugd)overlast op straat terug te dringen. De straatcoaches hebben een aantal extra bevoegdheden gekregen (o.a. optreden tegen drinken op straat, hangen in portieken) en worden ingezet om hinderlijk en overlastgevend gedrag op straat van (groepen) jongeren te doen afnemen. Zij werken nauw samen met de politie, projectleider groepsaanpak van de deelgemeente en jongerenwerkers. Na een positieve beoordeling van de pilot door de Erasmus Universiteit, is de aanpak ook in de wijk Bospolder-Tussendijken ingezet. Evenals het Nieuwe Westen zijn dit focuswijken in het Actieprogramma in Rotterdam. In 2012 wordt een stedelijke poule van straatcoaches gevormd die vanaf 2013 ingezet wordt in de gebieden met de grootste jeugdoverlast. Daarbij wordt aansluiting en verbinding gezocht met het Actieprogramma 'Grenzen stellen en richting geven', waarbij de straatcoaches een belangrijke rol hebben in de gebieds- en groepsgerichte aanpak.

's-Hertogenbosch: Straatcoaches

In dit project worden jongens uit de wijken waarin men overlast ervaart van Marokkaanse jongeren opgeleid en ingezet als straatcoach. De straatcoaches (die altijd in duo's werkzaam zijn) vormen een rolmodel voor de overlastgevende jongeren, omdat zij eenzelfde Marokkaanse achtergrond hebben en ook gezien hun leeftijd dichtbij de doelgroep staan. Zij hebben direct contact met de wijkagent, de speciale jeugdagent (2 per wijk), de jongerenwerker en eventuele andere organisaties die op straat werken, waarmee ze overleggen en waar nodig samenwerken. De straatcoaches nemen niet deel aan vaste overleggen; al hun tijd brengen zij door op straat. De operationeel manager van PPS (het beveiligingsbedrijf dat verantwoordelijk is voor de werving, selectie en opleiding van de straatcoaches) onderhoudt dagelijks contact met de straatcoaches en zorgt voor de feitelijke aansturing. Deze persoon zorgt ook voor de verslaglegging van de ervaringen van de straatcoaches, waarop de gemeentelijk coördinator reageert en eventueel verdere acties uitzet bij de partners (bijv. het inzetten van een gezinscoach).

Amsterdam: Taakstrafzittingen officiersmodel Jeugdigen op de ketenunit

Alle jongeren die in aanmerking komen voor een taakstraf, worden samen met een ouder of gezinslid uitgenodigd voor een zitting op de ketenunit. Het doel van de zitting is de impact van de sanctie te vergroten en het strafproces te versnellen, om recidive te voorkomen. Op de taakstrafzitting wordt de jongere persoonlijk benaderd. Tijdens de zitting spreekt de unitsecretaris de jongere aan op diens gedrag en verantwoordelijkheden en legt met toelichting een taakstraf op. De coördinator taakstraffen van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) is aanwezig om direct afspraken over uitvoering van de taakstraf te maken. De aanwezigheid van de verschillende partijen en instanties op de zitting maakt een warme overdracht van de jongere tussen de instanties mogelijk, waardoor de taakstraf snel van start kan gaan en de doorlooptijden worden verkort.

Projecten gericht op Antilliaans-Nederlandse risicogroepen

Rotterdam: Aanpak patsers/ongebruikelijk bezit

Dit betreft een regionaal project om te zorgen voor een impuls in de aanpak van patsers en ongebruikelijk/onverklaarbaar bezit. De inzet wordt gepleegd op een doelgroep die zich crimineel gedraagt en met onverklaarbaar maar duidelijk zichtbaar bezit, de indruk wekt "dat misdaad loont". De uitvoering van het afpakken van dit opzichtig en onverklaarbaar bezit vindt binnen alle districten plaats (en beperkt zich dus niet tot de districten waar de "Antillianenproblematiek" zich manifesteert), waarbij de focus ligt op districtsspecifieke problematiek. De aanpak wordt ingezet langs twee sporen: dossieropbouw en meer direct ingrijpen op het aantreffen van onverklaarbaar bezit. In 2011 zijn onder andere trainingen verzorgd voor medewerkers van de politie en het OM. In totaal volgden zo'n 90 politiemensen en 10 officieren van justitie een training.

De politiekorpsen Rotterdam Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid doen daarnaast mee in een landelijk programma afpakken waardoor er extra capaciteit beschikbaar komt t.b.v. de aanpak van financieel economische criminaliteit. De aanpak van ongebruikelijk bezit maakt deel uit van de speerpunten. Daardoor is ook de samenwerking met partners versterkt. Er is een regulier casusoverleg waar ook het OM aanschuift. Met de belastingdienst zijn op organisatie- en uitvoerend niveau afspraken gemaakt over uitwisseling en aanpak.

Div. gemeenten: 'Amor i salú'

In Rotterdam, Groningen en Friesland loopt inmiddels geruime tijd het community project 'Amor i salú' gericht op het bevorderen van seksuele gezondheid onder Antilliaanse Nederlanders. Het project maakt gebruik van voorlichting in de eigen taal en cultuur middels groepsbijeenkomsten, manifestaties en de media. Specifiek doel is het condoom- en pilgebruik onder Antilliaans-Nederlandse jongeren te stimuleren. Hiertoe werkt Amor i Salu met vrijwilligers uit de eigen gemeenschap. In zowel Rotterdam als Groningen heeft een evaluatie uitgewezen dat de aanpak aanslaat. De bekendheid met het project onder de doelgroep is groot en de informatie blijkt daadwerkelijk de mythes en misverstanden over seksuele gezondheid binnen de Antilliaans-Nederlandse gemeenschap te ontkrachten.

Bron: Kocken et al., 2005.

Dordrecht/ Zwijndrecht: Antillianenteam politie Zuid-Holland-Zuid

Binnen het Antillianenteam van de politie Zuid-Holland-Zuid (Dordrecht en Zwijndrecht) ligt de nadruk op kennen en gekend worden. Dit heeft binnen de politie geleid tot tijdswinst in grote onderzoeken waarbij Antillianen betrokken zijn, met name bij het oplossen van meer strafbare feiten en het herkennen van personen tijdens observaties.

Er zijn twee agenten aangesteld als vast aanspreekpunt voor de Antilliaans-Nederlandse gemeenschap in Dordrecht en Zwijndrecht. Niet alleen weet de gemeenschap de twee agenten te vinden; de agenten hebben ook zelf persoonlijk contact met de overlastgevende Antilliaanse- Nederlanders voor het behandelen van kleinere zaken, zoals het regelen van een betalingsregeling voor openstaande geldboetes. Formeel maakt het team onderdeel uit van de recherche. Het team opereert niet in uniform, maar in burger, omdat zij op deze manier gemakkelijker in contact komen met de doelgroep. Praten met iemand in een uniform wordt gezien als verraad. Het takenpakket van de agenten bestaat voor 70% uit politiewerk, specifiek gericht op de Antilliaans-Nederlandse doelgroep: ondersteuning op het gebied van opsporing en overlast, op verzoek horen van Antilliaans-Nederlandse verdachten/ getuigen en het zichtbaar aanwezig zijn bij Antilliaanse feesten. Voor de overige 30% bestaat het takenpakket uit het bieden van sociale ondersteuning en het leggen van contacten aan de Antilliaanse gemeenschap: bemiddeling in conflicten, het schrijven van brieven naar instanties en het doorverwijzen naar de juiste instanties.

Rotterdam: Betrekken Antilliaanse gemeenschap

Om de Antilliaanse gemeenschap te betrekken bij beleidsvorming zijn in Rotterdam Antillianentafels georganiseerd. Om de betrokkenheid en participatie van de Antilliaanse doelgroep in de samenleving te verbeteren, zijn voorts verschillende projecten vanuit de gemeenschap zelf ontwikkeld, bijvoorbeeld projecten gericht op het stimuleren van ondernemerschap, het bespreekbaar maken van taboes en problemen op het gebied van opvoeding, overlast en criminaliteit. Mede hierdoor is er een groot netwerk in Rotterdam opgebouwd binnen de gemeenschap en heeft het netwerk zichzelf versterkt in de afgelopen jaren. Uitgangspunt is om deze betrokkenheid de komende jaren vast te houden en te investeren in het meer gebruik maken van vrijwilligers.

Rotterdam: Bon Bini

Bij het project Bon Bini worden huisbezoeken afgelegd bij Antilliaanse nieuwkomers in Rotterdam. Voorafgaand aan het huisbezoek wordt een door de burgemeester ondertekende brief naar de nieuwkomers gestuurd waarin aanleiding en doel van het bezoek worden uitgelegd. Vervolgens wordt door een team van twee huisbezoekers (waarvan één een

Antilliaanse achtergrond heeft) een bezoek gebracht waarbij een informatiemap met relevante adressen wordt uitgereikt. Bij de huisbezoeken wordt getracht een indicatie te krijgen van eventuele problematiek om nieuwe vestigers zo snel mogelijk in contact te brengen met eventuele hulpverleners. Hierbij is gebruik gemaakt van een eenvoudig vragenformulier op basis van de verschillende leefvelden (financiën, zorgverzekering/gezondheid, huisvesting, gezin/opvoeding, werk, scholing en overig). Als er een hulp- of informatievraag aan de orde komt wordt naar de juiste instantie doorverwezen (veelal SoZaWe, Sociaal Raadslieden of Vraagwijzer). Bij “niet thuis” wordt nog een vervolgbezoek gebracht en een brief met een telefoonnummer achtergelaten. Bij “niet thuis” en aantreffen van een verontrustende situatie wordt melding gemaakt bij relevante instanties (bv. lokaal interventieteam, dienst PZR).

Rotterdam: Campagne Meld Misdaad Anoniem (stop the violence! / ta basta awo!)

Als onderdeel van de aanpak van geweldscriminaliteit in Rotterdam, gepleegd door Antillianen, is eind 2010, vanuit politie en gemeente, de campagne gericht op het terugdringen van (vuur)wapenbezit van start gegaan en is eind 2011 gecontinueerd tot eind 2012.

Deze campagne is tweeledig. In de eerste plaats, rijden twee RET-trams bestickerd met de Meld Misdaad Anoniem huisstijl. Deze actie is specifiek gericht op het realiseren van een stijging van het (anoniem) melden van illegaal vuurwapenbezit/gebruik. In de tweede plaats zijn in 2011 zes bijeenkomsten in Rotterdam georganiseerd. Deze bijeenkomsten waren bedoeld om discussie omtrent het anoniem melden van misdaad over het algemeen op gang te brengen.

Nijmegen: ‘Catch!’

Het project ‘Catch!’, van Reclassering Nijmegen, richt zich binnen het reguliere beleid specifiek op Antilliaans-Nederlandse risicojongeren die keer op keer kleine delicten plegen. Met behulp van intensieve trajectbegeleiding probeert ‘Catch!’ de jongeren een nieuw en geregeld bestaan te bieden. Een duidelijke structuur, dagelijkse routine, emotionele stabiliteit, gezondheid, een zelfstandig huishouden voeren, een sociaal netwerk en arbeid of scholing komen allemaal aan bod. Niet alleen straffen, maar ook kansen bieden aan jongeren is de insteek. De trainingen vinden nu voor en na detentie plaats. Het project duurt één à twee jaar waarbij motivatie van de deelnemer belangrijk is. Dwang- en drang maatregelen zijn mogelijk. Zaken die geregeld worden in de oriëntatiefase zijn schuldhulpverlening en woninginschrijving. Vervolgens krijgt de kandidaat trainingen in vaardigheden en gedrag. Daarna gaat de kandidaat op weg naar het zelfstandig functioneren. Het contact leggen met het CWI is hier een onderdeel van. Langzaam wordt de jongere weer losgelaten, waarbij zijn gedragsaanpassing terugval in oud gedrag moet voorkomen.

Rotterdam: De Rotterdamse aanpak

De aard en omvang van de problematiek van een deel van de Antilliaanse Rotterdammers maken een persoonsgerichte aanpak noodzakelijk. Bij Antilliaanse Nederlanders met complexe en meervoudige problemen wordt intensieve begeleiding ingezet bij het weer onder controle krijgen van de problemen. De jongere wordt nadrukkelijk gewezen op de eigen verantwoordelijkheid om uit de problemen te komen. Maar ook samenwerking tussen de gemeentelijke partners en het hebben van specifieke kennis over de doelgroep blijken essentieel om deze aanpak te doen slagen. Na afloop van het persoonsgerichte traject is de probleemsituatie gestabiliseerd en wordt de begeleiding gereguleerd.

Tilburg: Direkshon Tilburg voor kansarme Antilliaans-Nederlandse jongeren

Direkshon Tilburg (gestart in 2003) is een project van Traverse, organisatie voor maatschappelijke opvang Midden- Brabant. Het doel is om Antilliaans-Nederlandse risicojongeren tussen 16 en 25 jaar te ondersteunen. De belangrijkste doelstelling van Direkshon is: ‘Het creëren van voorwaarden waaronder de deelnemers zelfstandig of een zo

zelfstandig mogelijk bestaan kunnen opbouwen waarin zij verantwoord omgaan met de uitdagingen die zij op hun pad tegenkomen.’

In eerste instantie werden alleen reguliere woonbegeleidingsplekken geboden, aan risicojongeren die moeite hebben om hun weg te vinden in de Nederlandse en Tilburgse samenleving te vinden. De jongeren krijgen in deze vorm wekelijks vier uur begeleiding. Deze werkwijze was echter niet geschikt voor jongeren die de verantwoordelijkheid van zelfstandig wonen niet kunnen dragen. Daarom is besloten het project uit te breiden naar een 24-uursopvang. Traverse verzorgt de woonbegeleiding en de coaching van de jongeren. De gemeente Tilburg is verantwoordelijk voor de intake van de jongeren en de huisvesting. De huisvesting vindt verspreid over Tilburg plaats in woningen die door de woningcorporatie beschikbaar zijn gesteld. Hiermee wordt deze doelgroep geholpen aan tijdelijke woonruimte met een begeleidingsplan voor zijn of haar toekomst. De voorwaarde is dat zij verplicht een inburgeringstraject en/of scholing volgen.

Den Haag: Empowerment toolkit

Stichting Kankiña en ETICA Training en Advies in Den Haag ontwikkelden samen de Empowerment toolkit. Dit instrument is bestemd voor hulpverlening aan Caribisch- Nederlandse (jonge) vrouwen en hun partners en kinderen in langdurige probleemsituaties. De toolkit bestaat uit interactieve spelletjes die professionals praktische handvaten bieden op diverse leefgebieden. Doel is de vrouwen weerbaar te maken en op een andere manier te leren denken, handelen en communiceren. Daarnaast biedt het hulpverleners die niet goed bekend zijn met de doelgroep kennis en tips voor een goede dienstverlening.

www.etica.nl

Dordrecht: Foyers en Kamers met kansen

Foyers zijn complexen die een combinatie van wonen, begeleiding en andere daarmee samenhangende voorzieningen aanbieden op één locatie. Doel is om jongeren met meer dan alleen een huisvestingsprobleem een perspectief te bieden op zelfstandig wonen, werk of een opleiding. Dit wordt gerealiseerd door het huurcontract te koppelen aan een verplicht begeleidingsaanbod. In een Foyer werken de gemeente, de woningcorporatie, instellingen voor zorg, welzijn of reclassering, onderwijsinstellingen en het lokale bedrijfsleven met elkaar samen. De bewonersgroep van een Foyer kan bestaan uit cliënten van de begeleidende organisaties, of uit een ‘magic mix’ van zoveel mogelijk verschillende jongeren (dus ook jongeren zonder problemen), die elkaar kunnen stimuleren.

Specifiek voor de Foyer in Dordrecht is de situering in een voormalige achterstandswijk in acht (portiek) flatgebouwen van vier woonlagen, verdeeld over twee straten. Foyerbewoners en buurtbewoners wonen min of meer door elkaar. In deze foyer wonen jongeren van verschillende herkomst gezamenlijk en tegelijkertijd op zichzelf. Door de ‘magic mix’ van meisjes en jongens, migranten en autochtonen, studenten en werkenden ontstaat hier een lokale afspiegeling van de maatschappij. De bewoners trekken zich aan elkaar op. In de begeleiding zijn ‘korte lijnen’, waardoor direct actie wordt ondernomen bij voorvallen. Ook de samenwerkingspartners bevinden zich in deze Foyer en dus dicht bij de bewoners. Jongeren krijgen hier de kans zaken weer op een rijtje te krijgen, zodat ze uiteindelijk kunnen doorstromen naar een hoger niveau met scholing of huisvesting.

Den Haag: ‘Grandi i Chicki’

Stichting Mytikas in Den Haag houdt zich sinds 2003 succesvol bezig met het aanpakken van maatschappelijke problemen onder allochtone jongeren. De stichting voert onder andere verschillende projecten uit waarin de jongeren via media-technieken hun eigen talenten kunnen ontwikkelen. Het project Grandi i Chicki is specifiek gericht op Antilliaans-Nederlandse jonge moeders en werkt onder andere met theater en film aan het vergroten van hun competenties.

De moeders komen bij het project terecht via andere instanties en doorlopen in het project twee fasen waarin ze op diverse gebieden getraind en gestuurd worden.

www.mytikas.nl

Rotterdam: Intensieve Begeleiding Antilliaanse Gezinnen

In Rotterdam wordt via de methode 'Vroegtijdige Interventie Gezinnen (VIG)' actief en vergaand ingegrepen bij multiprobleemgezinnen. Speciaal voor Antilliaanse Nederlanders bestaat er de Intensieve Begeleiding Antilliaanse Gezinnen (IBAG). Deze aparte benadering is opgezet omdat culturele waarden, taal en netwerken een belangrijke rol spelen in de uitvoering van de methode. Het doel van IBAG is ouders te leren weer verantwoordelijkheid voor hun kinderen te nemen, de chaos in het gezin te lijf te gaan en te helpen bij scholing en het vinden van werk. De deelname wordt opgelegd door de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de gemeente Rotterdam waardoor de coaches, indien nodig, een sanctie op de uitkering als stok achter de deur hebben. De begeleiding duurt in totaal een half jaar, waarna de coach nog driemaal langskomt om polshoogte te nemen. In deze tijd worden zowel praktische kwesties zoals administratieve zaken en huisvesting aangepakt als meer ingewikkelde gedrags- en gezondheidsproblemen. Ook wordt het aantal hulpverleners rond het gezin beter gereguleerd. De ervaren coaches zijn 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar en staan vanwege hun Antilliaans-Nederlandse achtergrond dichtbij hun cliënten. Hierdoor geldt de interventie als succesvol.

www.jeugdplein.eu

Rotterdam: Korps Rotterdam Rijnmond PAGANG

PAGANG is een speciaal team van de politie om zware gewelds- en vermogensdelicten onder Antillianen en Dominicanen aan te pakken (schiet- en steekpartijen, gijzelingen, ontvoeringen, overvallen/ripdeals).

Den Haag: MamaSita

MamaSita is een centrum voor jonge moeders van Antilliaanse en Arubaanse afkomst. Het centrum begeleidt jaarlijks 20 tot 25 jonge moeders op weg naar een zelfstandig leven in de Nederlandse samenleving. Een klein team van medewerkers, allen vrouwen met een Antilliaanse achtergrond, geeft laagdrempelige en individuele ondersteuning gecombineerd met groepsactiviteiten. De meiden worden door andere hulpverleners naar MamaSita doorverwezen en volgen verplicht het weekprogramma. Daarnaast kunnen ze nog een aantal specifieke cursussen volgen, die hen leren op eigen benen te staan. Het centrum is onderdeel van Zebra, een brede organisatie voor maatschappelijke ondersteuning die opereert in de centrumwijken van Den Haag.

www.mamasita.nl

Rotterdam: Meer Taal Meer Kans

Dit project betreft intensieve taalondersteuning gecombineerd met opvoedsteun (zelfsturende ouderleergroepen). In de eerste maand van deelname worden er huisbezoeken afgelegd en vinden er wekelijks zowel individuele als groepsinterventies plaats, waarin moeders leren om de brede ontwikkeling van hun kind te stimuleren en hun betrokkenheid te vergroten. Ook vinden er maandelijks groepsbijeenkomsten plaats waarin moeders elkaar leren kennen en ervaringen uitwisselen, zowel met betrekking tot het programma als hun eigen rol als opvoeder. Tijdens de groepsbijeenkomsten probeert Stichting de Meeuw met inhoudelijke thema's zo dicht mogelijk bij de wensen en behoeften van de moeders te blijven. Ook wordt er aangesloten bij signalen die door de taalcoaches opgevangen zijn tijdens de huisbezoeken en groepsinterventies.

Rotterdam: Melding Ongebruikelijke Transacties

Dit project, in 2006 gestart, is een samenwerkingsverband tussen de Regionale Recherchedienst (RRD) van de politie Rijnmond, de afdeling Bijzondere Onderzoeken (ABO) van SoZaWe Rotterdam en het Openbaar Ministerie. Project MOT is gericht op de aanpak van diegenen die bij verdachte transacties vanuit de regio Rotterdam-Rijnmond naar de Nederlandse Antillen zijn betrokken. Het succes van het project wordt mogelijk gemaakt door een goede samenwerking.

Tilburg: Na-detentie-huis

Na-detentie-huis 'De Sluis' is een centrum waar ex-gedetineerden en/of risicojongeren een perspectief op een ander leven geboden wordt. Het vormt een begeleid wonen project voor maximaal vijftien jongeren van 16-23 jaar uit Tilburg, die met politie en justitie in aanraking zijn geweest en na hun detentie terugkeren naar Tilburg. Zij worden hier intensief (24 uur per dag) begeleid om hun plek in de samenleving weer te vinden. Zij worden geholpen bij het vinden van school/werk, het omgaan met financiën, vrijetijdsbesteding, contact met familie en vrienden en ze leren zelfstandig wonen. De begeleiding is niet vrijblijvend. Van elke jongere wordt motivatie gevraagd om zijn leven op een positieve wijze op te bouwen. De jongere is verplicht een dagbesteding (school/werk) te hebben.

Rotterdam: Nazorg ex-gedetineerden

Dit project is al eerder beschreven bij de projecten voor de Marokkaans-Nederlandse doelgroep, maar is ook gericht op Antilliaans-Nederlandse jongeren. Ex-gedetineerde Rotterdammers in de leeftijd van 12 tot 27 jaar worden binnen de nazorgketen begeleid. De inzet moet leiden tot stabilisatie van problemen op alle leefgebieden en deze stabilisatie dient uiteindelijk nieuwe politie- en justitiecontacten te voorkomen. Uitgangspunt is de jongeren toe te leiden naar het reguliere aanbod van instanties in de stad, waarbij zij begeleid worden onder regie van de reclassering. Het is vaak lastig deze jongeren te bereiken, omdat zij een (specialistische) behandeling kunnen weigeren en er door de privacywetgeving niet direct en consequent op hun negatieve gedrag gereageerd kan worden.

Amsterdam: 'Nieuw perspectief bij terugkeer'

Door de politie Amsterdam-Amstelland is in de gemeente Amsterdam het traject 'Nieuw Perspectief bij terugkeer' ingevoerd. Dit traject door een zorginstelling uitgevoerd, wordt ingezet wanneer de jongere nog vastzit en gaat door wanneer deze ontslagen wordt uit een instelling of justitiële inrichting. Het traject bestaat uit drie fasen en duurt in totaal negen maanden. Het is erop gericht voormalig delinquenten weer een plaats te geven in de maatschappij en terugval in oud gedrag te voorkomen. Het traject bestaat uit drie fasen:

- De eerste fase begint wanneer de jongere nog in de instelling verblijft. Drie maanden voor vertrek krijgt de jongere een begeleider aangewezen. In deze fase wordt het contact met de hulpverlener opgebouwd en worden de eerste afspraken gemaakt. Gezamenlijk wordt gekeken welke hulp nodig is om terugval te voorkomen.
- De tweede fase start na ontslag uit de instelling. In deze fase heeft de jongere intensief contact met de begeleider (twee tot drie keer per week).
- In fase drie wordt het contact met de begeleider afgebouwd tot ongeveer één contact moment per week (Spirit, 2010).

Landelijk: Pearls of the Dutch Caribbean

Pearls of the Dutch Caribbean is een gala- en award evenement dat georganiseerd wordt om aandacht te besteden aan de succesvolle Young Professionals uit de Caribisch-Nederlandse gemeenschap. Het evenement is opgezet om de negatieve berichtgeving rondom criminaliteit en overlast om te zetten in positieve beeldvorming van Caribische Nederlanders in de samenleving en in de media. Tijdens dit evenement wordt de aandacht daarom gericht op de bijzondere prestaties van Caribische Nederlanders, de Young Professionals, die fungeren als rolmodellen en daarmee als inspiratiebron, omdat zij ondanks allerlei uitdagingen een constructieve bijdrage aan de maatschappij leveren. Door middel van het evenement zijn samenwerkingsverbanden tussen verschillende organisaties uit het Caribisch-Nederlandse netwerk uitgebouwd en versterkt. Pearls of the Dutch Caribbean is opgezet door de OCaN jongerencommissie in samenwerking met Platform studerende Antillianen en Arubanen in Rotterdam (PAAR) en Studentenvereniging Passaat.

Almere: Pilot over schaamte bij Antilliaans-Nederlandse criminelen

Almere is in 2008 gestart met een pilot over schaamte. Hulpverleners worden bewust gemaakt van de schaamte- en schuldgevoelens die een rol kunnen spelen bij het criminele gedrag van Antilliaans-Nederlandse risicjongeren. De pilot is gebaseerd op de theorie van socioloog en Antillandeskundige Aart Broek ('De terreur van schaamte'): jongeren die zich buitengesloten voelen in de maatschappij compenseren hun schaamtegevoel daarover met gewelddadig gedrag om zo respect af te dwingen. Broek heeft een methode ontwikkeld om hulpverleners bewust te maken van deze gevoelens van schuld en schaamte en de rol die deze gevoelens spelen bij de problemen onder Antilliaans-Nederlandse jongeren. Hulpverleners kunnen daar rekening mee houden wanneer ze proberen de jongeren een toekomstperspectief te bieden en de zaken emotioneel weer op orde te krijgen. Dit lijkt bepalend voor de wijze waarop deze tot de risicogroep behorende jongeren hun gedrag weten aan te passen en zo op het goede spoor te komen. Het project is voor Justitie interessant, omdat het een methode is met als doel het voorkomen van recidive. Het veiligheidshuis gaat daarin een belangrijke rol spelen.

Rotterdam: Platform Antilliaanse studenten Rotterdam (PAAR)

Jaarlijks komen ongeveer 200 studenten vanuit Caribisch Nederland naar Rotterdam om een HBO of WO opleiding te volgen. Een deel van hen komt met een beurs. Een groter en moeilijker te traceren deel van de studenten komt als freemover naar Nederland. Studenten uit Caribisch Nederland die in Nederland een studie volgen, haken veel en te snel af, vergeleken met andere studenten. Door het voortijdig stoppen met de opleiding kunnen jongeren met verschillende problemen te maken krijgen. Met het oog hierop is op initiatief van de gemeente Rotterdam, de Hogeschool Rotterdam, de Erasmus Universiteit, Hogeschool InHolland en st. studiefinanciering Curaçao in 2009 besloten het Platform studerende Antillianen en Arubanen in Rotterdam (PAAR) op te richten. Vanuit PAAR worden voor studenten uit Caribisch Nederland gezamenlijke activiteiten georganiseerd zoals: peercoaching, informatieverstrekking over remigratie via het Informatie remigratiepunt (IRP) en de ontvangst van de bursalen met een fotowedstrijd.

Rotterdam: Rosafe

Om jongeren actief met seksuele voorlichting bezig te laten zijn heeft de GGD Rotterdam het project Rosafe opgezet. Hierin spelen ROC-leerlingen de hoofdrol in filmpjes gemaakt door studenten grafisch ontwerp. Zo wordt op speelse, maar ook directe manier de boodschap overgebracht.

Dordrecht: Route 23

In 2004 is de gemeente Dordrecht gestart met een integrale aanpak van jongeren zonder startkwalificatie, baan of inkomen. In het project Route 23 werken de Sociale Dienst, Jeugdzorg, het ROC, Bureau Leerplicht, het UWV Werkbedrijf, Stichting MEE en het Werkgeversservicepunt Drechtsteden samen in het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid. Binnen het project is er een speciaal programma voor tienermoeders, 'Jonge moeders on the move' waarin de meiden geholpen worden met het afmaken van hun opleiding en plannen van hun toekomst. De meiden komen gedurende drie maanden in kleine groepen twaalf uur per week onder leiding van een docent bij elkaar. In die tijd krijgen ze diverse trainingen en worden ze ondersteund in het opbouwen van een zelfstandig bestaan. www.route23.nl

Amsterdam: 'Samen je kindje opvoeden'

Het Amsterdamse Bureau ProFor ontwikkelt een project 'Samen je kindje opvoeden', gericht op tienervaders. Doel is zowel jonge moeders als vaders te betrekken bij de opvoeding van hun kindje. Binnen het project leren jonge vaders en moeders samen te werken en de gedeelde verantwoordelijkheid voor het kind te dragen. ProFor ontving voor de uitvoering van dit project eind 2009 de Woman Inc Award.

Rotterdam: Steun- en informatiepunt Skuchami

Bewoners met een Antilliaanse achtergrond die zich op een nieuw adres in Rotterdam inschrijven, krijgen sinds begin 2009 een huisbezoek van medewerkers van het gemeentelijk steun- en informatiepunt "Skuchami". Zij krijgen een informatiepakket met daarin de gegevens van (gemeentelijke) instanties, scholen, huisartsen, enz. Voor specifieke vragen kunnen zij terecht bij "Skuchami". De toegevoegde waarde van de huisbezoeken is de persoonsgerichte en outreachende benadering van de doelgroep. Enkel het sturen van een brief met informatie werkt niet om vroegtijdig mogelijke problematiek en hulpvragen onder de Antilliaanse risicogroep te signaleren en effectief aan te pakken. Daarnaast heerst er vaak wantrouwen richting Nederlandse overheidsinstanties en is men vaak niet in staat zelf een hulpvraag te (h)erkennen en/of te formuleren. De bezoeken worden over het algemeen positief gewaardeerd en leiden in enkele tientallen gevallen per jaar tot een verwijzing naar een (gemeentelijke) hulpverlener. De bezoeken leveren ook relevante informatie op over wijken waar Antillianen zich vestigen.

Den Haag: Stichting LUNA

Jonge moeders vallen vaak tussen wal en schip bij het krijgen van een eigen woning. In Den Haag helpt Stichting LUNA hen via een woonsteunpunt en noodopvang aan onderdak en het vinden van permanente huisvesting. Ook wordt er woonbegeleiding gegeven aan jongeren die zelfstandig wonen maar de vaardigheden missen om zich helemaal zelf te redden. Daarnaast heeft LUNA diverse projecten om de zelfredzaamheid en het zelfrespect bij de doelgroep te stimuleren. De Stichting richt zich op jongeren tussen de 17 en 24 jaar zonder vast adres, jonge moeders en AMA's, en probeert tevens kwetsbare mensen in andere landen te helpen.
www.stichtingluna.nl

Rotterdam: TakeCare! - Kuida Mi Mes

De William Schrikker Groep (WSG, landelijk werkende specialistische jeugdzorg) heeft de training 'TakeCare! - Kuida Mi Mes' ontwikkeld. De training richt zich op Antilliaanse risicjongeren met een licht verstandelijke beperking. In 5 modules (15 bijeenkomsten) krijgen deze jongeren 5 weken intensieve training op ontwikkeltaken/ leefgebieden waarvan bekend is dat zij hierin onvoldoende competenties hebben en daardoor in de problemen komen (persoonlijk en maatschappelijk). In 2011/2012 is in Rotterdam de training als pilot uitgevoerd. Op Curaçao in 2011/2012 als pilot binnen het voortgezet speciaal bijzonder onderwijs en binnen het jeugdzorginterventie project Yave/FAJ. Onderzocht wordt of het ook naar de Marokkaanse doelgroep kan worden verbreed.

Dordrecht: Taskforce Overlast

De Taskforce Overlast is erop gericht de overlast, veroorzaakt door overlastgevende en mogelijk criminele personen, te verminderen. De vaststelling van deze zogenaamde 'groep van 140' is tot stand gekomen op basis van gegevens van politie (personen die twee keer of vaker voorkomen in politiemeldingen). De Taskforce, oftewel het handhavingsteam, is samengesteld uit medewerkers van de gemeente (sector MO i.v.m. regie en GBA onderzoek), belastingdienst, politie, woningcorporaties, Futuro (extern bureau met expertise op dit terrein) en de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). Niet iedere deelnemer heeft met elke overlastgever een relatie, echter de slagkracht zit in de compleetheid van het team en is daarom bij voorkeur ten allen tijde compleet. De Taskforce gaat uit van een intensieve, gecoördineerde en integrale aanpak, waarin twee sporen worden gevolgd. Enerzijds zijn er zorg-, leer- en werktrajecten opgezet met als doel de overlastgevers te bewegen tot ander gedrag en hen kansen te bieden op een betere toekomst. Anderzijds is er een combinatie van gebieds-, groeps- en persoonlijke maatregelen getroffen zoals preventief fouilleren, wegafsluitingen om drugsrunners te hinderen en cameratoezicht. De focus ligt hierbij op een groep van overlastgevers in een bepaald gebied. Doel van de Taskforce Overlast is om de overlastbeleving te laten dalen. Daarnaast wordt ook de daadwerkelijke overlast in kaart gebracht aan de hand van het aantal politiemeldingen. Ten slotte worden de effecten van de (zorg)trajecten bijgehouden. Het doel om de overlastbeleving te laten dalen is in het eerste jaar van deze Taskforce ruimschoots behaald. Deze aanpak is verleend aan de Futuro Aanpak Overlast en kenmerkt zich door het

principe 'zacht waar het kan, hard waar het moet'. De Futuro aanpak is een (theoretisch onderbouwde) sluitende aanpak, waarmee overlast stapsgewijs en bewezen effectief wordt aangepakt. De doelgroep van deze aanpak bestaat uit hinderlijke, overlastgevende of criminele groepen, of een combinatie daarvan.

Almere: Theatervoorstelling 'De Naakte Antilliaan'

In dit interactieve en educatieve theaterstuk vertelt Archell Thompson, geboren op Curacao, zijn eigen levensverhaal. Hij maakt hiermee een aantal taboes, zoals het inschakelen van psychische hulp, in de Antilliaanse gemeenschap bespreekbaar. De nadruk ligt in het theaterstuk vooral op het aangaan van de dialoog met het (brede) publiek, dat zowel bestaat uit de Antilliaanse gemeenschap, als uit professionals van (hulpverlening)instanties. Het theaterstuk is daarom ook bedoeld om professionals die de doelgroep vaak niet weten te bereiken zich ervan bewust te maken welke zaken er spelen binnen de Antilliaanse gemeenschap waarmee zij in de praktijk te maken (kunnen) hebben. 'De Naakte Antilliaan' is een samenwerkingsproject van Stichting Mikesa en i-psy Flevoland, aanbieder van interculturele psychiatrie. Uit een eerder afgerond project is gebleken dat theater een goede en succesvolle manier is om een brede doelgroep te bereiken en infomeren.

Amsterdam: Theatervoorstelling 'Help mijn tiener is zwanger'

Stichting ProFor in Amsterdam organiseert regelmatig theatervoorstellingen in samenwerking met de Theaterwerkplaats Zuid-Oost. Een van de recente voorstellingen, 'Help mijn tiener is zwanger', gaat over Shaylee, een meisje van zestien, dat verliefd is op Royston en zwanger van hem wordt. Haar ouders verwachten dat ze haar school afmaakt, maar zelf is Shaylee best blij met haar kindje en zou ze graag een gezinnetje stichten. De educatieve voorstelling, bedoeld voor zowel jongeren als hun ouders en professionals, brengt de dilemma's van tienerzwangerschap in beeld middels toneelspel en muziek.

Leeuwarden: Veiligheidshuis Leeuwarden

In de gemeente Leeuwarden is in 2005 gestart met het overleg Antillianen. Na een analyse door de politie is dit casusoverleg geïntegreerd in het Veiligheidshuis en omgedoopt tot het casusoverleg 'Overlastgevende en criminele personen etnisch gerelateerd'.

Het casusoverleg vindt een keer in de zes weken plaats en heeft als doel een inventarisatie van alle problemen binnen specifieke gezinnen. Er wordt één probleemeigenaar aangewezen, er is één registratiesysteem en via zeer korte lijnen wordt een zorgtraject aangeboden.

Informatiemakelaars zorgen ervoor dat er één regiehouder komt voor personen die in meerdere casusoverleggen voorkomen (jeugd, huiselijk geweld, veelplegers, enzovoort). Dit voorkomt dubbelingen en gaten in de aanpak. Het Veiligheidshuis heeft een convenant met onder andere AMW (Algemeen Maatschappelijk Werk), BJZ (Bureau Jeugdzorg), GGD, Jeugdhulpverlening, scholen, Welzijnswerk, Sociale Dienst, waarin informatieplicht naar elkaar geregeld is. Van belang bij het organiseren van een casusoverleg is dat het 'back office' goed geregeld is: uitkeringen, woningen, zorg/school/ werktrajecten, maar ook de strafketentrajecten. Binnen het Veiligheidshuis is men geneigd naar een repressieve aanpak, maar de ervaring leert dat ook opvoedingsondersteuning, taallessen en coaching hard nodig zijn.

Amsterdam: Vitamine V

Vitamine V is een platform dat enige jaren terug is opgericht in Amsterdam Zuid Oost. Op 19 november 2009, de Internationale Dag van de Man, gingen twee generaties vaders voor het eerst in discussie over het vaderschap. Bekende bewoners van het stadsdeel, waaronder rapper Kempf, deden hun verhaal over hun rol als vader. Vitamine V wil uitgroeien tot een gemeenschap van nieuwe Nederlanders, waarin een open en eerlijke dialoog wordt gevoerd over opvoeding en verantwoordelijkheden van ouders. De nadruk ligt op vaderschap als een voorrecht in plaats van een plicht. Doel van Vitamine V is vaderschap bespreekbaar te maken en jonge vaders te stimuleren actief betrokken te zijn bij de opvoeding van hun kinderen. Hiertoe worden met enige regelmaat bijeenkomsten georganiseerd waarin Vitamine V nauw

samenwerkt met bestaande instanties. Zo vond vanuit de Stichting Streetcorner Work een avond plaats speciaal voor Antilliaanse en Arubaanse vaders, onder de titel Di Tata ku Tata.

Landelijk: Website tienermoeders.nl

Op deze kleurige website kunnen jonge meiden die zwanger zijn of een kind hebben informatie vinden en ervaringen uitwisselen. De site heeft een positieve, niet-problematiserende toon. Ook ouders van tienermoeders en (aanstaande) jonge vaders kunnen op de site terecht. Zo is het een laagdrempelige bron van informatie.

www.tienermoeders.nl

Rotterdam: Wijknetwerken Antilliaanse vrouwen

De wijknetwerken zijn gericht op het verminderen of voorkomen van sociale problemen door participatie van Antilliaanse vrouwen in hun wijk te stimuleren en de sociale samenhang in de wijk te bevorderen. Daartoe is een kerngroep opgericht die bestaat uit sleutelfiguren binnen de Antilliaanse gemeenschap. De kerngroep vormt het aanspreekpunt voor Antilliaanse buurtbewoners, werkt samen met andere wijknetwerken en instanties en diensten. De kerngroepen organiseren activiteiten en voeren deze uit, en organiseren voorlichtings- en themabijeenkomsten (bijv. over de opvoeding van kinderen, participatie en veiligheid, etc.). Hierin worden zij ondersteund door Stichting de Meeuw, die vooral de zelfredzaamheid van Antilliaanse vrouwen wil vergroten.